

Изази суботом

Цијена:

За Црну Гору на годину
8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну
и Херцеговину на год. 12 кр.
на по године 6 круна.
За све остале земље годишње
20 франка у злату, на по год.
10 франка у злату.
Преплата се прима само у
год. и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 хелера.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Преплата се шаље поштом
самом и непосредно административни
„Глас Црногорца“ на Цетиње, а ко-
ме ју наручује, г. Петру Рамада-
новичу, К. Ц. агенту у Котор.

Донеси се шаљу Уредништву.
Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифара
по 4 хелера за први пут, а за
сваки даљи пут по 2 хелера.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

ми

И И КО Л А И

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра
унутрашњих дјела постављамо:

у зетско брдској области:

за контрактуалног мареног лекара са
сједиштем у Подгорици Јосифа Реака;

у никшићској области:

за контрактуалног мареног лекара са сје-
диштем у Никшићу Антонија Колда.

Наш министар унутрашњих дје-
ла нека изврши овај указ.

Ријека, 9. фебруара 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,

А. Гојнић с. р.

ми

И И КО Л А И

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра
унутрашњих дјела постављамо:

за писара зетске капетаније Пауна Ву-
јшевића, писара затребачке капетаније на
расположењу;

за писара цуцко-беклићке капетаније
Милована Вукчевића;

за писара барске капетаније Николу
Мађковића

Наш министар унутрашњих дје-
ла нека изврши овај указ.

Ријека, 9. фебруара, 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,

А. Гојнић с. р.

ми

И И КО Л А И

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра
унутрашњих дјела ријешили смо и
рјешавамо:

да се Видак Дабовић, писар капетаније
чешко-бјеличке, на основу члана 49. закона
о чиновницима грађанског реда, отпусти
из државне службе

Наш министар унутрашњих дје-
ла нека изврши овај указ.

Ријека, 9. фебруара 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,

А. Гојнић с. р.

ми

И И КО Л А И

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог нашег министра
правде, а по саслупању нашег Ми-
нистарског Савјета ријешили смо и
рјешавамо:

да се Бајо Гардашевић, великосудија
на расположењу, стави у пензију, која му
по годинама службе припада.

Наши министри: правде, финан-
сија и грађевина нека изврше овај
указ.

Ријека, 9. фебруара 1906. г.

Никола с. р.

Министар Правде

Мило Дожић с. р.

Министар финансија и грађевина

А. Радовић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њ. Њ. Кр. В. В. Књаз Насљед-
ник и Књагиња Милица срећно су
се повратили прошлог уторка из
иностраниства. Послије кратког од-
мора сапли су на Ријеку, да по-
здрави књажевску фамилију, и у
сриједу се повратили на Цетиње.

— Г. барон Кун од Куновфелда,
аустро-угарски министар, отпутовао
је на одсуство. Г. Никола пл. Јури-
стовски, вице-консул, вршиће посло-
ве посланства у својству отпавни-
ка послова.

— Г. Максимов, царско-руски ми-
нистар при нашем двору, повратио
се је с допушта и предузео управу
посланства, чије је послове до сада
вршио г. Лобачев, царско-руски ви-
це консул у Скадру, гдје се сјутра
враћа.

— Г. Евгеније Стајн, позивамо-
повани секретар царско-руског по-
сланства, присуство је на Цетиње.

Психологија руске револуције

Чувени француски романописец Пол
Адам написао је у париском „Жур-
налу“ веома занимљив чланак о рус-
кој револуцији, оцјењујући је, упо-
редо с руским народним карактером,
са психолошке стране.

У галерији Трећакова — вели-
ки Адам — Рјенин имортализује бол
Ивана Грозног због свога сина, кога
је сам убио, па хоће својим рукама
да му заустави крв на челу. Једна
жртва је преблиједила и онесвијесла.
Једна као бисер кап лезенога зноја
пада низ нос, који су већ затворило
невидљиве руке смрти. Отац, упр-
скав крвљу, скупљено моли Бога,
да што прије оконча процес смрти,
који је он проузроковао својим уда-
ром. Изгледа као да син умире опраш-
тајући учинено недјело, као да му
је мило што трпи ужасе смрти и
као да зна, да старца није желио
његову смрт, већ да она нежна
рука, замашнута у бијесу, искрено
зауштава проливену крв, хтијући,
да је поврати у жило и с њоме
живот.

Утемељач јединства Русије није
пред собом у томе тренутку гледао
смрт свога сина, него и смрт своје
ваде, да ће пријестол оставити чо-
вјеку, који ће бити способан да
продужи његово гигајско дјело.
Послије Ивана жезло је пријепло
у руке човјека немоћна који је одмах
поставио играчка у рукама славољуб-
ивих и грамзивих великаша, које
је Иван Грозни умно да сузбије, да
би последице његове смрти опет наста-
вили растројавање државне моћи.

Овај момент тренутнога бијеса,
који се од давнина укорењено у
руској души види се и у данашњој
револуцији. Најбољи примјер за то
види се у поступку онога официра
у Москви, који је из револвера убио
једног ђака, који није усправно ста-
јао кад се пјевала царска руска
химна, па се последице тога бацао на

његов труп и измрцварно га као
какав људождер. На сваком ћошку
Москве наићи ћете на господу, чије
поносно лице изгледа као да ће сад
синути гњевом. За тим гњевом до-
лази одмах депресија, и ресигнација,
а за овом опет ова немијељна ри-
јеч: ничево!

Ово обиљежје руског карактера
види се и у почетку револуције на
бунтовницима. Морнари са „Потем-
кина“, чим су с успјехом извршили
побуну, одмах се од једном замори-
ше и неће да искрцају оружје и
муницију, којим су могли да наору-
жају ону велику масу народа што
је на њих чекала. Мјесто тога они
неко вријеме тумарају по Црном
Мору, па се на поплотку искрцају
у Румунији. На крају и то им до-
сади, те се многи враћају у Русију,
гдје се сада у тамницама.

Поручник Шмит скупља око
себе цео гарнизон побуњеника, а
кад види да су га изабрали за вођу,
колеба се и не смије да отпочне
рад. Пројект мистичних хришћан-
ством, он иде према четама, које су
остале лојално цару и поздравља их
бијелом марамом. Допушта да уби-
јају његове људе, и кад њега ухва-
те, онда цитира јеванђеље!!

У Кропитату бунтовници осва-
јају цијелу батерију топова. Неки
од њих дају савјет да се топови на-
поре на Пестерхоф и да се поубија
царска породица. Сви пристају, али
најприје треба коју да попију риди-
сречна почетка. Кад се опише, за-
боравише на своју одлуку. Чим су
се примакле лојалне трупе, бунтов-
ницима досађује борба и предају
оружје. За тим се мирно поређаше
један поред другог да их сво стри-
јељају. И опет изговарају ону обич-
ну ријеч: ничево.

Према томе, види се да се
најприје развија неки страни гњев,
па по томе настало енергије и на-
стаје ресигнација фаталисте. То је
психологија руских побуна, које су
се у тренутку јавиле, у тренутку
развијале, и у тренутку ишчезале ка-
ко по селима, тако и по градовима.
Јесенас је у Москви генерални штрајк
био са свим правилно изведен. Та
кога штрајка није свијет видио. Он
је одмах патјерао владу, да даде
слободе. Тада су социјалисте рије-
шиле да се понови крвопролиће пред
Крмљом, па су хтјели да патјерају
владу да испуни обећања у царо-
вом манифесту, т. ј. да се сазове Ду-
ма. Сви су били наоружани Бров-
ниговим револверима, па ипак, по-
слије прве борбе, одусташе. Ничево!

Руска је жена романтична. И
она воли авантуре. У ње нема овог
мира и љубави према дому као у
Инглескиње. У ње нема оне велике
љубави према брачном животу као
у Њемкиње. Рускињи оне свепитени-
це домаћег огњишта, какве су же-
не на западу, изгледају као робиње.
Она чезне за независношћу и херој-
ством. Рускиње се упињу из сво-
сваге да скину са себе социјални
терет. Пошто су из њихових душа
ишчезли вјерски идеали, оне траже
да се жртвују за идеале човјечанства.
Не превају оне ни од најгрозније
смрти. Трче на вјепала, под сјеки-
ру, пушку, и бацају се у чељусти
смрти, да је одбију својим нежним
рукама. Оне су прве одушевљавале
смадицу за борбу и пружале јој у

руке револвере. Кад су војници оп-
колили школу, у којој је било чети-
ри стотине ђака, оне су прве скочиле
на прозоре и испалиле револвере.

Братски одзиви.

Још један корак напријед

Под овим натписом орган поно-
во организоване напредне странке у
Србији, биоградски лист „Правда“,
доноси овај чланак:

Несрећни догађаји у Русији велика
су и сабиљна опомена за све аутократе и
апсолутисте у свијету. Црногорски Књаз
Никола, коме се не може оспорити, да
умије добро оцјенити вријеме, у коме
живи, примио је ту опомену у цијелој ве-
ној важности и предузео је одмах нужне
реформе, како би за времена могао откло-
нити антагонизам у претензијама савре-
мених Црногораца и принципа патриар-
халне и самодржне књажевине, које је
наслиједио од својих предака и по којима
је уз мале намјене управљао до јуче над
Црногорцима, над Црном Гором и Брдица.

Црна Гора о Никољу дану добила је
парламентар, и по свим знацима она се по-
ступно метаморфује из аутократске у
уставну монархију. Ономадне је „Глас
Црногорца“ донио закон о штампи, који
носи датум од 1. децембра. Дакле, претходи
уставу св. николтвом, што ће рећи, да га
је даровао народу самодржци Никола I,
по милости Божјој Књаз и Господар Црне
Горе и Брда, а не да га је донијела цр-
ногорска народна скупштина а потврдио
уставни Никола I, по милости Божјој и
вољи народној, Књаз и Господар Црне
Горе и Брда.

Овај закон, мало строжији редакција
нашег закона о штампи, написан је у тако
либералном духу, да се чисто човјек мо-
же бојати, да неће својим либералним
принципима нашкочити поступком развит-
ку и препоруку старе Црне Горе у са-
времену државу, јер осим квалификације
за одговорност уредника (испит арелости и
свршена средња школа) и ценза пореског,
затим мекшије казне за уреду и клевету
владаоца и владаоца дома, овај се закон
став по став поклада са нашим законом о
штампи.

Ми Срби из Србије само се можемо
радовати овим реформама у Црној Гори и
жадети да за политичким реформама не
заостану и привредне.

Добивши овај закон, Црногорци могу
створено подврћи критици све што не би
изгледало у њиховој домовини. Неће више имати
потребу, да се из туђине боре против
многог насиља и неправде. Све ће то смије-
ти да доноси црногорски листови и све ће
то Црногорци читати у својој Цетињу и у
својој Никшићу. Русије из Биограда и из
Загреба престају имати своју важност, а
наши листови биће поштеђени, да се зани-
мају унутрашњом црногорском политиком.

Сада је на Црногорцима да се користе
добијеним слободама.

Политичке вијести

Распуштање мађарског парламента.
Мађарска данас више није уставна
држава. Мађарски парламент распу-
штен је краљевим указом у поно-
дјељак у подне. Цар Франца Јосиф
наименовао је за Угарску комесара
свога у лицу генерала копведског
Њирија.

Распуштање парламента овако
је извршено

Пошто је председник Јупт
болесан, отворио је сједницу пот-
председник Раковски, који је у поду-
жем говору у име парламента изјавио
протест против његовог распуштања
и увођења апсолутистичког режима.
Његов је говор бурно поздрављен.
По томе је потпредседник саопштио
парламенту, да му је генерал Њири
послао акт, којим га изјавиштава, да

је наименован за краљевог комесара и да предаје писмо, којим се јавља да је парламент распуштен. Саопштавајући то, потпредседник је дао изјаву своје највећем негодовању због заклањања министарске одговорности и заједно једног генерала. Он је одсудно противан томе, да у парламент улази војска. Његовом протесту придружили су се сви посланици, који су у томе тренутку устали и клицали: живео устав! живјела слобода! Послије тога је потпредседник извјестио парламент, да је одбио акт генерала Њирија. У тренутку, кад је потпредседник хтио сједницу да затвори, у дворану уђе војска те посједе све улазе. За председнички сто стао је пуковник Сатмари, и отпече да чита указ о распуштању парламента. Посланици су га прекидали, али он се није дао збунити, већ је завршио читање, па је по томе наредио војницима, да растурају посланике из дворане. Попито је и то благополучно свршено, сва су врата забрављена и запечатљена.

Тако је у Угарској парламент распуштен. Сад је отпочела ера апсолутизма. Ограничиће се наприје слобода штампе, па ће се укинути закон о изборима и удружењима, и онда ће се распустити и управни одбор коалиције.

Толстојев манифест. Ових дана гроф Толстој публиковао је у Лондону чланак „Влада, револуционари и народ“. Чланак је веома занимљив. Иначеу осталог у њему Толстој и ово каже:

Не може прошлост бити идеал, него само будућност. Вапј спас не лежи у думима и изборима, а још мање у савршеним пушкарима и козацима, него у томе, да народу поставите увиђеније и лако остварљиве идеје боље, по што чине вапј противници. Прави идеал не лежи у томе, што ћете се ви спасти, него у томе, што ћете вршити своју дужност. Приђите остварењу тога идеала, и ви тиме нећете спасти само себе, него ћете спасти Русију од несреће, која је већ наступила и која још стајло пријети. Тај идеал лежи у томе, да се цијеломе народу, не само сељаку, да његово једино и природно право на земљу.

Људима, који пијесу навикнути да мисле својом рођеном главом, изгледа немогућно остварење овога

идеала, јер није остварен у Европи и Америци. Али баш зато, што још нигдје није остварен, прави је идеал нашег времена. Осим тога треба и мора да се оствари у Русији прије појгдје. Ви, чланови владе, имате пред собом два излаза: братоубилачко касапљење са свима страхотама револуције, која ће ипак овести до срамне пропасти; или мирољубиво остварење вјечног и праведног заједног цијелога народа. Тиме ћете указати свему хришћанском свијету пут, којим ће се свака неправда уклонити, под којом људи тако дуго и тако много пате. Да ли ће се тај облик друштвеног рада, у коме ви заузimate власт, преживјети, или не, ви не смијете ту власт, док је у вашим рукама, на то употребити, да то зло, које сте ви већ изазвали, удесеторостручите. Ви не смијете увећати мржњу људи, него ви морате да испуните своју дужност, јер ви не треба да чините само добро своме народу, него и цијелом човјечанству. Ако се друштвени рад пројивнио, онда његово послиједње дјело нека буде акт правде, а не лаж и грозоте.

Ни о револуционарима гроф Толстој нема боље мишљење. Вашем дјелу — пише Толстој — тврдите ви, циљ је да побољшате стање свију људи. Али, господине моја, да то стање буде боље, треба и људи да буду бољи, т. ј. да се и они поправе. Шта треба у овоме тренутку да раде руски радници, нарочито сељаци? Они не треба да признају стару владу, која није олакшала повоље народа, него их је, напротив, погоршала, а тако исто не треба да признају ни револуционаре, у опште да се одрекну сваке владе. Каже се, да је тешко, да је немогуће живјети без сваке владе, али ако руски сељаци пријатељски живе у својим селима и подједнаким правом обједлавају земљу и користе се њоме, и своје заједничко послове изнесу пред своју општину (па то је влада!), онда им није потребна никаква влада.

Толстој већ не зна, шта говори и пише, — пропушта ова његова резоновања један руски лист. Само звијери у шуми не признају никакву владу, зато што су звијери. Сам је Толстој једном приликом написао, да човјечанство напредује, али да човјек остаје исти. Па кад је тако

— пита се тај лист — како ће онда људи да живе без власти и владе и ко ће онда заштитити слабије од јачих, који, као људи, хоће да гријеше?

ИСЕЉАВАЊЕ У АМЕРИКУ

Павчевачки „Грађанин“ доноси о исељавању у Америку овај занимљив чланак, који ће још интересовати читаоце „Гласа Црног рпа“:

Исељавање народа које захвата све веће и веће димензије, непобитан је доказ привредног напредка; а што је најжалосније, исељавање то не бјега из крајева, запустелих, сиромашних, сиротних, већ из крајева природним благим благословених, где су ипаче сви услови ту, да би живот могао бити крајње и угодан. О овој појави непрестано се пише и говори; на брајју се разлози са чега то исељавање бива; упозорава се свијет на тешкоће које га чекају у далекијим крајевима: на обмане и лаж, којом бесавјесни агенти у корист свога рачуна заведе свијет; напомињу се поруке и писма из оних крајева, која свијече и кажује, како је тамо тешак и горак живот, како су патње јаче и теже него ондје; повратком људи и породица, које су се заситиле и горко напратиле у Америци, кажују се на основу личног искуства све оне невоље, што наш свијет тамо сналаже, и опет зато не ријучамо, да је исељавање ослабило по броју, нити је устукнуло по свизи. Како је на жалост ови исељаци захватили и наш народ по свима крајевима, те слаби снагу народну и онако већ ослабљену и расцепкану до зла Бога, ми и овом приликом узимамо ријеч да о овој појави у опште проговоримо и упозоримо на интересантне и поучне податке о исељавању, како би имали слику страхаоте која у опште свалази нареду, па и наш малени народ.

Статистички контрастно знање саопштава извјест о исељавању за 1905. г. Исељавање из Угарске ишло је корак у корак са умножењем становништва. Издато је више од 207.000 особа. Број, који све досадашње рекорде надмашује. Ово је све официјелно констатовано, дакле у истини број исељеника мора бити још већи. Вратило се у истог годни натраг у стајбину 12.600 исељеника. Како се раније умножава број исељеника из Аустро-Угарске, који у Америци траже своју срећу, држећи да тамо тече мед и млијeko, и да печена шеве падају у уста, видјели смо из ове интересантне таблице, која најбоље казује како је исељавање расло. Исељило се из Аустро-Угарске у години:

1861.	13 лица	1891.	71.022 лица
1865.	518	1895.	33.401
1866.	87	1900.	114.847
1867.	352	1901.	113.390
1870.	4.435	1902.	171.980
1875.	7.638	1903.	206.011
1880.	17.267	1904.	177.156
1885.	27.309	1905.	275.683
1890.	56.199		

мјеста за једног реформатора као што је био Вук Караџић, који би оборно те традиције и везао књижевност са живим говором, са живим ријечима.

Али Вукову улогу извршише у нас више њих, мада не биљежени жестоком борбом, и остварише је и не знајући, без претензија на реформаторство у Вуковом смислу ријечи: први учитељ бугарске поезије дедо Славејков, Љубен Каравелов и др., који први пут на бугарском, и ако често и под утицајем туђих образаца, стварају праве књижевне радове. Дедо-Славејков, Љубен Каравелов, Христо Ботев и др. створили су наш књижевни језик, они су дали и прве обрасце естетских књижевних радова у области лирике и епоса. Са њима већ имамо нов моменат у новој бугарској поезији, развијен непосредно од присбитнога. Ако се наша књижевност, прије обарања словено-бугарске традиције, обилежена оцем Пајсијем, показивала у мантији и камилавци, сад је већ видимо у народном одијелу; сад она добија свјетовни изглед, противно ранијем црквеном духовном. Ако први моменат, који је створило отац Пајсије, назовемо историским, политичко-националним и религиозним, онда је други, који су створили дедо-Славејков, Каравелов, Ботев и др., већ мање историски и већ сасвим нерелигиозан; он је још увијек политичко-националан, али и нешто ново: литераран, уметнички. Како у првом, тако и у другом моменту, имамо строго обилежено тенденцију, заједни идеал — ослобођење из ропства. То је првен конац народне тенденције и у књижевности. Али је други моменат непун врлошом и покретима. И поред често националне тежње, у њему опажамо и социјалистичку тенденцију у лицу страшнога бунтовника Ботева, pjesника социјалног роба, — спљашавајући звук који готово уноси дисонацију у бугарску музику. Идеализам те епохе био је из самога живота

Свега 1,277.397 лица. Од ових у год. 1905. исељених 275.583, јесу 164.703 становници Угарске, а било их је:

Мађара	45.300	Румуна	7.167
Словака	51.009	Босанаца	3.268
Пољака	25.759	Јевреја	6.238
Хрвата (Срба)	22.007		

Бројке су на жалост гворе, да је словенски елемент најјаче при исељавању заступљен, па у том броју разумије се има добар дио Срба, послије ових долазе Пољаци и Мађари. Већина исељеника потражили су округе угљених мајана и фабрика у Пенсилванији и то 15.266 Мађара, 27.552 Словака, 13.271 Пољака и 2.030 Румуна; у Охио исељаше се 8.078 Мађара, 6.251 Словака; у Њу Јорку 8.193 Мађара и 4.664 Словака. Статистика казује да је већина исељеника људи у пуној свизи живота; дјеча је било испод 14 г. 8%, у добу од 14-44 г. 88%, преко 45 г. 4%. За карактеристичку блато, стања нека послуже ове билежбе: Исељеници из Енглеске 50.865 лица, о нијели су собом 2.924.000 долара, дакле отпада на личног од прилике 57 долара; из Немачке 59.495 исељеника одијели су 3.600.846 долара, на личног 60 долара. Словаки 52.388 однесоме 818.207 долара, на личног 17-18 долара. Мађари 47.030 однесоме 685.108 долара, дакле 15 дол. на личног, Хрвата-Срба 32.007 230.105 долара, дакле 15 на личног. Види се да су Пољаци били најимућнији, а Мађари и Срби-Хрвати најслабији с материјалне стране. Ово колосално досељавање у Америку бацило је у бригу и саме американске политичаре, те примњаву на крајње конзервативне, и баве се испитивањем, како да доскоче томе, и нају пута и на чина да досељавање отпрати. Изр длаи су овај пројект те да поопштре мјере тако нагом досељавању. 1. Испитати све оне који не знају читати и писати; 2. Испитати опш изијесна лица која су једно изијесно доба старости прешла; 3. Фиксирање једне вине познате суме, коју досељеник сваки као срдство у случају болести и издржаје мора имати; 4. Поступак према друштвима паробродским, која директно или индиректно побуђују на исељавање, и означавање броја лица за превоз.

Ово су ето бројке које говоре јасно о снази и намет становништва у опште; број е које на жалост казују да је живот тешак, те морају да остављају праг рођењог огњишта и отаџбине, и да одлазе у туђину. Нема сумње да ће бити крајње врјеме, да позвани у том погледу учине што треба, јер овако колосално исељавање, чини ужасан притисак на нашу привреду и индустрију, која се лишава најбољих својих снага. Што се пак тиче нашег свијета, ваља га одвраћати од тог лакогиселог корак и неустојане му изијесити слику оне ужасне невоље, којом се муче исељеници у Америци, а коју тако вјерно и тако тло поруком прича и казује тамошњи српак „Српски Стража“. То би нам био пречи посас од свега другог, посас најблагодарнији, јер док се ми боримо и кавцимо о другим стварима, дотле нас не стаје и бројно и материјално.

ЛИСТАК.

СТАЊЕ ДАНАШЊЕ БУГАРСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ.

(Предавање Вел. Јорданова на конгресу југословенских књижевника у Београду.)

Младо дјевојче које још није сасвим изишло из дјетињског доба, са зачецима лијепих облика, са укусом у својој ношњи и свом понашању, са првим наклоностима за душевне утиске, душевни живот и тежње које заносе душу својом тајанственошћу и узвишеношћу, људљиво, кокетно и необуздано, са бујним темпераментом који још не влада собом, са јасним погледом у будућу срећу — то је слика данашње бугарске поезије. Тај не облик развита, и неће постати ни Једна ни Гретхен; он ће носити прте и карактерне особине бугарске физичке и моралне природе; порашће једнога дана, счараваће, и у његовој природи имаће нечега заносно самог, никлог; у њему ће се огледати и чар балканске свјежине, и њежност балканског цвијећа, и дах и мирис балканске руже.

„Зачетак сваке књижевности, каже познати руски писац Н. Карјев, треба тражити у природним народним pjesничким творевинама.“ Први који писмено почињу радити на књижевности, готово у већини случајева, јесу дужина лица, која одушевљена религиозним осјећањима, изражавају своја постска расположења у литерарним облицима. Наша нова књижевност, међутим, у свом зачетку, мало може да се поучи из народних творевина и да се непосредно веже са њима; њу су мало одушевљавала и религиозна осјећања. Услови под којима се она јавила били су политичко-националне тежње за ослобођењем из двојног ропства. То је баш главни

фактор који је најјаче утицао на појаву и развој наше нове књижевности, који јој је дао дупу. Без икакве напјеће од прошлости, без икакве традиције, осим слабог свјетлудања црквено-словенског језика, нарочито по црквама и манастирима, наша се књижевност једнога дана пробудила из дубоког сна, уред развалина наше тужне прошлости, очекујући помоћи и подстицаја од садашњости, тражећи охрабрења у прошлости; али како није било ни једне ни друге, увутрашњи инстинктивни подстрек проговори јој језиком убијења: „у себи тражи снаге, и развијај се; живот ће ти дати хране.“

Ма како било, у осталом, ми нашу нову књижевност обично почињемо од личности и рада оца Пајсија, крајем XVIII вијека; стац Пајсије се у својим тежњама одушевљавао националним и религиозним осјећањима. Његовим дјелом полесен је основ новој бугарској књижевности. Али, затрпана међу правдице манастирске књиге, она је, и ако не тако побожна, имала дах тајана и изглед црквени; она нам је с почетка говорила језиком песвтира и требника. Због тога је имала у себи нечега архаистичног, неорганичног везаног са садашњошћу, — говорила је језиком словено-бугарским. Почетак је увијек заразан; он изискује и намаће подражавања. У духу првога подстрека пише: ескрмини, смирено-побожни стац Софроније, бујни фантаст Раковски, љути гнијлац Грка Несфит. Вазели први бугарски педагог Несфит Рјлски и др. Али то још није књижевност у правом смислу ријечи. То су прозачне студије, ако можемо рећи, махом историске, са великом бујном осјећањима, која та дјела подижу на ступањ естетских радова. Књижевност још не престане не може да се слободи словено-бугарског, црквеног језика; традиција је јака, али је и живот, са својим новим основима, још јачи. Ту је за нас било

унесен и у књижевност са свим својим сјајем и примамљивошћу, својственом најодушевљенијим природима. Готово нема свјетлије епохе у бугарској књижевности од епохе која претходи и припрема наше ослобођење; то је епоха бугарског ренесанса, која собом обухвата поменута два мјената. Мада подигнута на своје сопствене и ге, књижевност ренесанса још је увијек на услузи бугарским идеалима и зајетима; она буди, благорођава национална осјећања Бугаринова, она га учи да се одушевљава и да осјећа; она се обраћа и спљетом свијету.

Луче слободе изгројавају над Балканом, и одједном као да је од бугарске књижевности одстранен непосредни идеал; одједном се она наизви пред великим простором, који није и гла да обухвати својим погледом, нити да се прибере у својој дјелатности. И тада, поезија се зауставља на свом пољу, да би посетила сјеме слободног духа, слободног стварања. У том се моменту пред нама указује величанствена појава Ивана Вазова. Вазов се јавља првим радовима још прије нашег ослобођења, његова се муза нарочито развила и снажила у слободном животу. Из школе дедо Славејкова, Вазов је пошао својим путем, и у његовим се pjesмама огледа звук Балкана, са његовом свјежином и самониклошћу; кроз њих чујемо жуборење планинских речина, са њиховим кристалном бистром водом; у њима се непосредно и јасно огледа нови бугарски живот, прије и послије ослобођења, са свима својим страстима и борбама. И за читаве двије деценије поезије нашега ослобођења, ми видимо Вазову музу како кружи над Бугарском, провиће у срце Бугариново и у најзабаченији килибама, као што је у једно врјеме био случај и са његовим првим учитељем дедо Славејковим. Двије деценије она васпитава, благорођава дупу новог покољења; она га је навела из бу-

Мокрањчево Пјевачко Друштво). Чувено Мокрањчево Београдско Пјевачко Друштво, које је под његовим руковођењем посетило све главније културне центре европске и по њима развијало славу српске пјесме, било је претпрошле недјеље и у Новом Саду, гдје је пјевало и у цркви и у вече пред публиком на концерту. Један музички критичар новосадски овако описује пјевање Мокрањчевог друштва. То је пјевање — вели он — савршено, божанствено, нејадмашно. Знате ли шта су ти пјевачи? То је једна до најмање ситнице дисциплинирана група, која зна шта ради и која зна шта треба да ради. Све је ту израђено до најмање ситнице, чисто, поуздано, умјетнички. Какав нас божанствени осјећај обузима, кад чујете тихо „амин“ пред херувимом, мислите да је дах неколико људи, тај се тв чује као да долази из велике даљине, као да је од једних небеских ангела, а ти земаљски слаби створе скрушена срца саслушах и клањаш се на молитву. За тим као да чујете неку смјесу испосничких, побожних гласова, који смирено почињу првога гласа: Иже херувими. Ово почињу полутихо, слободно од сваког напрезања и пјесма се разлива као сјајан извор који јури напријед и шири се. И онда разни заплети, упадања, све то иде лако и непримјетно, сигурно и лијепо, да ти на први моменат изгледа, да је играчка, али када се дубље упустити у тајну рада ових пјевача, ти тек онда примјетиш, да су то умјетници првога реда, да су то мајстори у пјевању, којима нема равних у цијелој Српској. Цијела литургија је тако умјетнички и савршено појана. Има у томе њиховом појању неких нових нијанса, које још нисмо чули.

У цркви Мокрањца улива у нас побожност, развија у нама правослађе, а на подијуму загријава нас за лијепо мотиве из удаљених српских крајева, спаја наше душе са нашом рђеном браћом, загријава нас за лијепо пјесму, одушевљава нас за лепшу српску будућност, и у пјесми изјасни пред нас прошлост наших предака. Како су лијепо те пјесме, како су богате српских мотива! У њима чујеш радост, храброст, жалост, једном ријечи Мокрањца његовим рукама је учинио српском на роду тако велику услугу, на којој му се не може довољно благодарити.

(Нови председник Академије Наук). Краљевим указом за председника Академије Наук у Београду постављен је научник српски Стојан Новаковић.

За редовне чланове изабрани су: Јован Томић, библиотекар Нар. Библиотеке; Ђ. Павловић, председник Касације; Ст. Сремац, професор и приповједач; и др. Бијелић, професор универзитета. За дописне чланове изабрани су: Андра Ђ. Рјевић, изабрани асистент професор универзитета; руски научник Петар Александрић Лавров; М. Ђорђевић, проф. универзитета; Хенрик Шенкјевић, пољски књижевник; прота Д. Руvaraц, управник манастирске штампарије у Ср. Карловцима;

гарске природе и научила да је води и да је оцјева. Кад би смо хтјели да једном ријечи окарактерисамо Вазова, ми бисмо рекли да је он реалист, у смислу сликара бугарске стварности; он је створио поетски свијетле слике бораца за слободу, он је ишао трагом цијеле те епске борбе, он је похватио и представио зачетке нових елемената у напору слободном животу. Ваз је још и данас издалека одушћује било Бугарини, и све што је створио, створено је под непосредним надгледом бугарске стварности. Он нема крилату творачку фантазију Виктора Иго, ни дубину Тургењева али његова творачка моћ, по лакоћи и звучности својих облика, по занимљивости својих предмета, ближи Бугарини срце, нарочито у лирици и епосу.

Поред Вазова, у новом се животу појављују још три-четири виђена пјесника и писца: Константин Величков, Стојан Михаиловски, Пенчо Славејков и Алексо Константинов. Сваки од њих има своју сопствену физиономију, и сваки је моћан у својој области; али је сваки од њих, осим Алекса Константинова, мало популаран од Вазова. Бавећи се апстрактним предметима опште човјечанске мисли, они за обичну масу имају и теже приступачну форму. Величков је у нашу књижевност унео једну струју старог класичног Рима, муза Пенча Славејкова предузела је високе полете њемачке музе и њемачке филозофије, а Михаиловски је дуго остао у школи француске поезије, и тек се последње деценије прaviкао непосредно на бугарску стварност, и њихов се моћни глас заорпо јунашким тоном над главама новог покољења због њихових порека, и опшину га снажним бујнога балканског темперамента. Док Вазов, ма колико да је био под утицајем стране поезије, француске и руске, ипак остаје извршни, ближи народу; и док туђ утицај у њему није при-

др. Александар Брикнер, проф. славистике на берлинском универзитету; др. М. Јовић, професор; Ст. Мокрањца, музичар; П. Поповић, професор; и др. Бр. Петровић, професор универзитета.

Домаће вијести

(† Капетан Шаулић). У недјељу 5. ов. мјес. погинуо је капетан језерско-шаранске капетаније Урош Шаулић. Реченог дана у 5 час. по подне пск. Шаулић је еједно у својој канцеларији и вршио значајну дужност, кад један од присутних Урош Стевовић из Тепаца, извади из паса револвер и опали га на капетана, који је на мјесту остао мртав. Ово је дјело у толико више за осуду и сажалење што је извршено над чиновником при вршењу његове званичне дужности.

Убица је на мјесту ухваћен и предат суду, који води најстрожију истрагу.

Пок. капетан Шаулић био је савјесан и примјеран чиновник. Његов прераи и овако трагични свршетак учвијели је његову родбину и ожалостио његове пријатеље. У жалости родбине пријемо и ми учешће, желећи да Бог подари души капетана Шаулића рајско насеље.

(На знање трговцима и пољопривредницима). Према циркулару из Привредног Одијелова Министарства Унутрашњих дјела Управа Општине вароша Цетиња (а бесумње и друге управе наших варошких општина) издала је ових дана наредбу да се за сад у мјесним трговинама може продавати сумпор у пољопривредне сврхе, али не никакво коњски камен, пошто ће исти привредницима продавати државна преко општинских управа, што се чини ради умјерености цијене и ради избора добре врсте ових артикала.

Сумпор пак, који буду трговци привредницима продавати, мора бити најбоље врсте о чему ће водити надзор општинска управа, и оне који тако не буду чинили строго казнити.

(Забава у Зетском Дому). Вечерас у Зетском Дому на Цетињу привређују забаву са котиловом ученици цетињске гимназије под руковођењем својих наставника, а уз судјеловање неколико пријатеља гимназијске омладине. Програм је забаве одабран, нарочито концертни дио. Забана почиње тачно у 8 часова.

(Лијеп примјер) Пригодом смрти пис. Николе Сундечића, апотекара у Подгорици, његови пријатељи приложили су у мјесто вијенца по неку своту да се уштријеби на добротворне сврхе, како би се с тим одужили покојниковој успмени. — Приликом доцвора пак на коју би се цијело дала дотична свота, г. М. Рамадановић изио је предлог да се оснује једно добротворно друштво за подпомагање сиротиње, те да се том свотом постави темељ истоме, а док се састави и одобре односна правила, мјетан, дотле у првој тројци видимо снажан спољашњи утицај, који даје кичорит њиховој поезији. Огуда и њихова слабија популарност у цјесничком разумјевању Бугарини. Друкчије стоји ствар с Алексом Константиновом, знаменитим и омиљеним пјавицем, чији су хумористични радови јако привлачили пажњу Бугара.

Од прије десет година, бугарска је поезија учинила један јак прекрет; она је већ престајала ићи трагом Вазова или Пенча Славејкова, Михаиловског. Величкова, и у њеним творевинама јавише се пјесме са новим мотивом и новим гласом. Бугарски живот већ поче да излази из патриархалног уређења; нова политичко-економска питања почеше у њему; због тога и младо и кољење поје оним путем који му је налагада његова природа, нови услови живота и нови захтјеви у поезији. Специални се проблем јавио и код нас; важна и сл. жена питања модерног друштва почла су се пробијати и у сазнање Бугарини. Због тога те нове појаве оставише свој отисак и у књижевности, и ја бих тај њен моменат укратко окарактерисао ријечима: модерни реализам и идеализам. Ту долазе Веселин Влајков, Михаиловски, Георгиев, А. Страшимиров, Д. Страшимиров, Ана Карима, Елин-Пелин, Г. Стаматов и др., у области приповјетке; Кирил Христов, Јаворов, Андрејина и др., у области лирике; Петко Тодоров, у области драме. У радовима ових писаца, ма да велики дио тих редова и није савршен по облику и садржини, видимо нову струју, видимо отисак новог социалног живота Бугара, са свима његовим раанама; осјећамо у њима ново било, нове тежње, нове страсти. Ма да се Веселин у својим приповјеткама, М. Георгиев у својим хуморескама, од којих се у неким исмјевају и нескладности паритиског живота, више крећу у свакој сфери и добро преставаљају симпатије и антипатије сеоске душе; ма да Страшимиров више

да се сакупљена свота остави на приплод у штедионици. — Та је замисао потекла и с тога, што је пок. Сундечић вазда помагао сиротињу. — Сви су тај приједлог радо прихватили, а приложили су: г. г. др. Б. Перазић 20 кр., др. И. Банац 10 кр., др. Ф. Квадрић 10 кр., Урош Марин, апотекар 10 кр., Петар Кнежевић 10 кр., Милан Рамадановић 10 кр., Филип Лукшић 10 кр., поп Крсто Поповић 10 кр., др. Ђ. Стефанели 10 кр., Марко Газивода 10 кр., Димитрије Богојевић 10 кр., Јоца Петровић 3 кр., Зехарија Гвозденовић 2 кр. — У свему 125 кр. Многи други пак обећаше да ће у исту сврху такође приложити. —

(Опет снијег). Од јуче је опет почео да пада велик снијег на Цетињу и околини. Рајетко је која зима била тако обилата снијегом као ова, не само код нас, већ и у цијелој Европи, нарочито јужним крајевима. Да овогодишњи снијег због одржавања сабраћаја стаје нашу државу много материјалних жртава, о томе не треба ни писати.

Телеграми „Гл. Црногорца“.

БИОГРАД, 5 фебруара. Опозиционе странке у скупштини у манифесту објасниле су народу, зашто опструишу против владе у скупштини.

МОСКВА, 5 фебруара. — Полиција је ухапсила многе чланове тајног револуционарног комитета.

БИОГРАД, 5 фебруара. — Отпочео је пред судом претрес др. Владану Ђорђевићу по оптужби владинј за објелодањивање државних тајна у књизи „Крај династије Обреновића.“

ФИЈУМА, 6 фебруара. — Поновили су се сукоби између штрајкача паробродских и војске. Војска је пуцала.

ПЕШТА, 6 фебруара. — Влада је забранила све народне зборове сазване за 12 фебруар. Против оних, који би се противили, употребиће се и оружје.

БИОГРАД 8 фебруара. — Догађаји у Пешти овдје изазивају одушевљење. Шаљу се војама коалиције телеграфске изјаве симпатија.

БЕЧ, 8 фебруара. — Чешки радикали честитали су Кошуту на борби против апсолутизма и германизације.

РИМ, 8 фебруара. — Догађаји у Пешти и овдје се прате с највећим интересовањем.

ПЕШТА, 11 фебруара. — Сјутра ће у цијелој земљи бити велики народни зборови, на којима ће говорити посланици коалиције, позивају-

ћи народ на отпор. Влада је предузела, да спречи држање так зборови. Свауда су у приправности војска и жандармерија.

ПЕШТА, 11 фебруара. — У Сјеверној Мађарској мађарски пукови замијењени су с онима из Галиције.

Школски другови сина краљевог комесара генерала Њирија искључили су га из школе тако, да је приморан млади Њири да продужи школовање у Бечу.

ФИЈУМА, 11 фебру. — Штрајк је свршен.

Стечај

На Цетињу је упражњено једно учитељско мјесто, које је привремено — до свршетка текуће школске године — једним учитељским кандидатом попуњено.

Који би од учитеља црногорских желио то мјесто заузети, нека се што прије с потребним документима обрати Надзорништву Западне Школске Области на Цетињу.

Право кандидације имају само *потпуно оспособљени учитељи*, а привременство они, који имаће боље школско свједочанство, који буде више година учитељствовао, и за то вријеме показао бољи успјех у настави — уз примјерно владање, ревносно и савјесно вршење дужности. —

Број 214.

Цетиње, 11. фебруара 1906.

Министарство Просвјете
и Црквених Послова.

P. 87

1—1

Службене објаве.

Позив.

Лазо Средановић из Никшића, бивши поштанско телеграфски чиновник, позива се да до 15. јуна ово год. предстане Књ. Облас. Суду, ради суђења за злочин провјере полица на пошти у Велимју, у противном случају суд ће и без његова присуства донијети пресуду на основу оптужбе.

Никшић, 26. јануара 1906. г.

Број 456.

V—1905—104.

Из канц. Књ. Обласног Суда.

(Зван.)

2—3

Петка Тодорова, Куњева и др. Теме је унесена и јака струја народног говора у књижевни језик.

Дакле, у новој бугарској књижевности, коју сам из појмљивих разлога у већим размјерама изложио него што би можда требало при једном извјештају о данашњој књижевности, ја видим и вашој пажњи истакнем четири момента. Први моменат, обиљежен имен Пајсијем, већим дијелом је историјски: сва пажња књижевности у то вријеме обраћена је рестаурацији бугарске прошлости и буђењу националне свијести. Други моменат, у коме се појављују део Славејков, Ј. Каравелов, Ботев и др., могао бих назвати литерарним; за његово вријеме развио се учинени почетак наше књижевности до праве књижевности, праве поезије. Трећи моменат — за њега немам карактеристичног назива — назваћу периодом пошле ослобођења, у коме се јавља значајно поетско дјело Вазова, Величкова, Михаиловског, Пенча Славејкова и Алекса Константинова. књижевност већ добија свијест, и осјећа се самосталношћу и снажњом. Четврти моменат назвати моментом модерног реализма и натурализма, који се јавља у поменутих писцима новог покољења.

А ако се запата за критику у нас, казаћу да је она у своје зачетку; ма да се у њој не опажају јединство и јасно и одређено истакнути критички принципи и естетични циљеви, ипак она показује извјесан утицај на бугарско стварање. Др. К. Крстев се при јавио у тој области у ново вријеме, и он јој је дао први подстицај; а у најновије вријеме јављају се силуете младих писаца: Бојана Ангелова, Стефана Минчева, Андреја Протица, Андрејина и др.

О г л а с.

Књ. Министарство Финансија и Грађевина даваће СО на лицидацију 1 марта 1906. г. Контрат ће се по одобрењу Министра Финансија и Грађевина дати ономе, ко се обвезе да најнижу цијену набављати из иностранства морску со, добре врсте, бијелу, прегодишњену, по мостри која се налази у канцеларији Министарства и предати је у државне магацине; па Плавници, Риједи и Бару.

Лициданти могу повудити најниже цијене за предају соли у државне магацине у Никшићу и Подгорици.

Контрат ће се закључити на пет година и требаће соли око петнајест милиона кгр., која ће се предавати у државне магацине у времену и по начину, који ће означити Министарство при самој лицидацији.

Предузимаач мораће положити Министарству кауције, у готову новцу, круна 20.000.

Они који би жељели лицидирати мораће се, у горе означени дан, пријавити канцеларији Министарства Финансија и Грађевина, гдје ће се и држати лицидација од 2-4 сата после подне, и претходно положити кауцију министарству истог дана, од 9-11 прије подне, јер иначе ником се неће допустити да лицитира.

Из канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Цетиње 16 дец. 1905. Број 1432.

7-8

П о з и в.

Ушљед бракоразводне молбе Филипа М. Вујосевића из Подгорице противу супруге му Милосаве, кћоре Воља Вуксановића из Биоца која је пребјегла преко границе у Турску и сад је непознатог боравишта, овим повиза се поменути Милосава, да у року од три мјесеца рачунајући од првог увршћења овог повиза у „Глас Црногорца“ потписаној Консисторији или сама лично предстане, или мјесто свога бора

вишта пријави; јер ће се у прственом случају бракоразводна парница и без ње, а на њену штету извршити.

Број 342. А. 1905-67.

Цетиње, 31. јануара 1906. год.

Из канц. Консисторије Цетињске.
(Званично) 2-3

Приватне објаве.

Т р а ж и с е:

ансолвирани лекарник, вјешт српском језику, на мјесто управитеља апотеке. —

Понуде са условима и свједоџбама треба послати најдаље до 1. марта о. г. по старом календару, на адресу:

Удова Н. Сундечић

Подгорица (Montenegro).

Р. 34. Број 68. 1-3

Прва Никшићска Штедионица у Никшићу

јавља својим акционарима, да ће се акције 1. Кола отпочети издавати кроз који дан, те се повизају акционари, да понају књижице, како би им се могле акције послати. Умолјавају се акционари, да у писму означе тачно адресу, на коју се акције имају послати.

Извјештавају се уједно акционари, да ће се одлуком главне скупштине одржане 25. јануара 1906. исплаћивати за годину 1905. дивиденда од 14% (четрнаест постотака) пита износи

К. 14 по акцији почевши од 25 фебруара 1906. на заводској благајни.

Попшто ће акционари дотле већ добити акције, моћи ће се дивиденда исплатити купонима.

Према томе за год. 1905. важи купон бр. 2.

У п р а в а.

Р. 110 Број 72. 1-2

II.

Закључни рачун Прве Зетске Штедионице у Подгорици на дан 31. Децембра 1905 год.

ДУГУЈЕ (АКТИВА) РАЧУН ИЗРАВНАЊА НА ДАН 31 ДЕЦЕМБРА 1905. (ПАСИВА ПОТРАЖУЈЕ

	кruna	x		кruna	x	
Готовина у благајни	2310	11	Капитал К 200 000 — уплаћено	102153	50	
Мјеница	360727	—	Остављачи ручних залоза	4800	—	
Ручне валове за гаранцију мјеница	4800	—	Попјериони непокретних залоза	2173285	—	
Непокретне валове (хипотеке)	—	—	Улови на штедњу	70193	02	
за гаранцију мјеничких залоза	2.173285	—	Резервни фонд	522	—	
Преносни рачуни	705	08	Чисти добитак од год. 1901.	863	10	
Намјештај и прибор К. 1344,69	—	—	Припремени попјериони	4320	17	
по одбитку 10% од употребе К. 134,46	1210	13	Текући рачуни	50117	91	
			Попјериони рачуни	102704	—	
			Преносна камата од мјеница	7183	43	
			Чисти добитак	16595	19	
	2.533	037	32	2.533	037	32

ДУ. УЈЕ (РАСХОД) РАЧУН ДОБИТКА И ГУБИТКА НА ДАН 31. ДЕЦЕМ. 1905. (ПРИХОД) ПОТРАЖУЈЕ

	круна	х		круна	х
Трошкови:			Камата од мјеница	26065	61
станарија, огријев, осветљење,			Пропјериони	8590	84
канцеларијска потребе и т. д.	1257	08	Зетска камата	49	67
Плате	4739	60	Равних прихода	1004	31
Камата:			Преносне камате од речк. мјеница	743	83
од улога на штедњу, по текућим рачунима, на речк. мјенице	9514	50			
Преносне камате од мјеница	7183	43			
Отпис од употребе намјешт. и прибора	134	46			
Чисти добитак	16595	19			
	89454	26			

У Подгорици, 31. Децембра 1905.

Управитељ: Благојинић: Кинговљак:
Јоца Петровић, с. р. Саво Ј. Чубрановић, с. р. Димитрије Богојевић, с. р.

Главни Одбор:

Председник:
Захарија Гвозденовић, с. р.

Ком. Гитоје Веговић, с. р. Садик Вибезић, с. р. Крцун Ђуранковић, с. р. Тезуалдо Ђили, с. р. Вуко Вулетвић, с. р. Петар Нуш Кола, с. р. Хусени Лукачевић, с. р. Хаси Хафиз Лукачевић, с. р. Ком. Агаци Јакић, с. р. Илија Мартиновић, с. р. др. Митар Радуловић, с. р. Марко Радуловић, с. р. Иво Ш. Нејовић, с. р. Богдан Чађеновић, с. р.

У смислу чл. 23. Правила Прве Зетске Штедионице, Надзорни Одбор, прегледао је овај „Рачун Изравнања“ и „Рачун Добитка и Губитка“, савјетом са Главним и споредним књишима и нашао да је у свему тачан и исправан.

Надзорни Одбор:

Председник:

Садик Лукачевић, с. р.

Језељ Адновић, с. р. Велиша Веговић, с. р. Нешо Станић, с. р.

„Ци.“ Број 45 1-1

Уредник: Милош Живковић.

Издавалац: Државна Штампарија.

Прва Никшићска Штедионица у Никшићу

јавља својим акционарима, да је 14. редовна главна скупштина одржана 25 јануара 1906. ријешила, да се акцијски капитал повиси издавањем

II Кола акција.

Акције износе по 100 круна у недељним обротама по 50 хелера према прописима Правила Управни Одбор задржава себи право, да у случају да се упише већи број акција него што га одобри извјештај главна скупштина, подијели одобрени број акција саразмјерно потраживању. Рок је пријава за упис акција до 1. марта 1906.

У п р а в а.

Р. 80 Број 72 1-2

Продајем само за готов новац по ниској цијени моју цревљарску радионицу постојећу у овој вароши у Иван-Беговој улици број 8. Ко би ишту жељно купити нека се обрати подписатоме пошто се исти сели оцавдје.

Цетиње,

Ђ.ш. Бег

Цревљар

Р. 38. Број 62 1-2



БЛАГОДАРНОСТ

Приликом превелике жалости — која нас изненадно снађе смрћу нашег нигда непрежаљеног сина, брата, супруга и оца,

Марка Милованова Мијушковића,

који се пресели у вјечност 13. јануара ове године у Рузвелту — Аризона Сјев. Америка, у својој 53. години живота — сматрамо за највећу дужност изјавити дубоку благодарност свијема, који нам телеграфски или писмено изјавише саучешће.

Особиту захвалност дугујемо: г. Вуксану Мијушковићу, г. Машану Вујовићу, који тијело покојниково испратише из Рузвелта до Глобе — Аризона; г. Чедомилу Грегорићу, који се с драгиме нам покојником тамо опрости и свој браћи Црногорцима и другима Србима, који у спроводу учествоваше.

Грађанству цетињском, никшићском, племенитима из Црнинца и испод Стрешевине, који нам својим присуством тугу ублажише, наша најдубља захвалност.

Цетиње, 8. фебруара 1906.

У име ожалостене породице

син Мирко Мијушковић,

секретар Државног Сањета

с оцавом родбином.

Р. 119 Број 74. 1-1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти моје непрежаљене супруге

† ГОСПАВЕ

која се после тешког боловања пресели у вјечност 3. овог мјесеца у 38. години живота, — и остави ме увцвјелена са седморо дјечице, — примио сам многобројно саучешће у овој великој жалости, зато вјечно благодарим: браћи, пријатељима; г. г. свештеницима, учитељима, командирима, капетанима, официјерима и свима Кучима, који присуствоваше спроводу, нашу Госпаву ожалише и драгу ми дјецу тјешине.

Благодаримо свакоме ко нам се ма којим путем показа саучешник у нашој великој жалости.

У б л и, 7. фебруара 1906,

О ж а л о ш њ е н и:

Кап. Васо Чејовић, отац поп Илија и дјеца.

Р. 92 Број 69. 1-1

БЛАГОДАРНОСТ.

Из дубине свог рањеног родитељског срца за рано закопаном надом и радом својом, мог незаборављеног сина

Б О Ж А,

изјављујем вјечиту благодарност његовим цариградским школским друговима, као и свој омладини чиновништву наше престолнице Цетиња, на њиховој љубави према омиљеном им другу, чија љубав према покојнику све силнија бијаше у данима тешке болести његове, кад већ неумитна царица тираније учине крај патњама његовим, искрено, вјероу друштво не пожали труда, да на кољенима у храму Божијем, са запалимим воштаницама са осјећајним топлим молитвама моле Свевишњег, да у Своје закрило прими вјерну слику друштвене слоге и љубави, чиме у мене пробудише догробну благодарност.

Хвала браћо! Бог Вам дао здравље и умножио Вам таква њежна осјећања брацке слоге, љубави и пожртвовања.

Орјалука, 1. фебр. 1906 г.

Вјечито захваљан Вам

Саво Војводин Бошковић.

Р. 125. Број 64. 1-1



ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Под притиском неописане туге и неизлечиме жалости јављамо својим сродницима, пријатељима, кумовима и познаницима, да је једином нашем уздању, трећом и погледњом непрежаљеном сину нашем,

КАПЕТАНУ

УРОШУ ШАУЛИЋУ

ненадним случајем прекидеи живот у недељу 5. фебруара текуће године, у 30-тој години његове младости, те нас тим, старе и преносећне, до краја ископао и за ваада у црво завно.

У исто доба, из дубине својих ојајених срца, најсрдније благо даримо свијема оцијема, који нам ма којим путем пружише утјеху у нашој превеликој посрећи. —

Жабљак, 9. фебруара 1906. г.

Тужни родитељи:

Ђока и Ружица, са родбином.

Р. 95. Број 65 1-1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда незаборављеног сина, односно брата

† ПЕТРА

који се после дугогодишњег боловања пресели у вјечност 27 јануара 1906 године у 31 вој години свога живота, сматрамо за особиту дужност, да овим путем исказемо вјечиту благодарност, нашијем познаницима, пријатељима, кумовима и свијема у опште, који су лично или писмено учествовали у нашој превеликој жалости; те тијем увеличали спровод, а нама у великом олакшали тугу за нашијем покојником.

Хвала свој браћи племеницима, који пам и овога пута, као и осталим нашим честим овакијем приликама својим учешћем помагаше жалост подносити. Хвала свештеницима дражовинским, као и учитељу дражовинском са ђацима, који нашег милост покојника до вјечне куће испратише.

Бери, 7 фебруара 1906 год.

О ж а л о ш њ е н и:

Отац поп Гајо, стриц сф Стано Велов, брат Васо Ђетковић, мајка Златана, стрина Маке, супруга Мируна, снаха Благе са свом породицом.

Р. 131. Број 66 1-1

У К. Ц. Државној Штампарији